

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи Барадакової Світлани Іванівни «Управління діяльністю комерційних банків в процесі кредитування промислових підприємств і компаній» здобувачки вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 Менеджмент (галузь знань 07 Управління та адміністрування)

1. Актуальність теми дисертації

У сучасних умовах розвитку економіки України ефективне функціонування банківської системи значною мірою залежить від якості управління діяльністю комерційних банків у процесі кредитування суб'єктів господарювання. Особливу роль у цьому процесі відіграє кредитування промислових підприємств і компаній, оскільки саме промисловий сектор формує вагомую частину валового внутрішнього продукту, забезпечує експортний потенціал держави, створює робочі місця та виступає важливим чинником економічного відновлення країни. Разом із тим цей процес супроводжується підвищенням рівнем ризиків, зумовлених нестабільністю зовнішнього середовища, наслідками воєнних дій, порушенням логістичних зв'язків, дефіцитом інвестиційних ресурсів та необхідністю адаптації до сучасних вимог сталого розвитку.

Традиційні підходи до управління діяльністю комерційних банків у процесі кредитування переважно орієнтовані на оцінювання фінансового стану позичальника та не повною мірою враховують довгострокові нефінансові ризики, пов'язані з екологічними, соціальними та управлінськими аспектами діяльності підприємств. Водночас світова практика свідчить про суттєве зростання значення ESG-концепції (Environmental, Social, Governance) у діяльності фінансових установ. Інтеграція ESG-принципів у систему банківського управління поступово стає одним із ключових інструментів забезпечення фінансової стійкості, мінімізації кредитних ризиків та підвищення довгострокової прибутковості банків.

1.1. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Тема дисертації відповідає науковому напрямку кафедри менеджменту і адміністрування: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Дисертаційна робота виконана відповідно до напрямів науково-дослідних робіт Криворізького національного університету Міністерства освіти і науки України за темою: «Оптимізація механізму управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємств» (номер державної реєстрації 0121U113054), у межах якої авторка удосконалила методичні підходи до оцінювання кредитоспроможності промислових підприємств і компаній, що ґрунтується на квантифікації ESG-компонентів через матрицю зрілості сталого розвитку компанії-позичальника.

1.2. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Результати дисертаційної роботи, що пропонуються на захист, отримано авторкою особисто і відображено у наукових публікаціях. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті ідеї і положення, що є результатом особистих досліджень здобувачки і становлять її індивідуальний внесок та не містять елементів плагіату та запозичень. Сформовано теоретико-методичні підходи щодо управління діяльністю комерційних банків в процесі кредитування промислових підприємств і компаній на основі інтеграції ESG-концепції в стратегічне управління, оцінювання кредитоспроможності компанії-позичальника та організаційну взаємодію підрозділів банку.

1.3. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих авторкою рішень, висновків, рекомендацій

Достовірність результатів роботи підтверджується сформульованими авторкою теоретичними положеннями, висновками і рекомендаціями, які можуть стати методологічною базою для проведення прикладних досліджень щодо впливу ESG-факторів на управління кредитними ризиками банків, зокрема в аспекті розбудови стійкої системи кредитування реального сектору економіки. Запропоновані теоретико-методичні розробки можуть бути використані у діяльності

комерційних банків для підвищення ефективності управління кредитним процесом, удосконалення кредитної політики та підвищення прибутковості.

1.4. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Уперше:

- розроблено: - методичний підхід до квантифікації ESG-компонентів через використання матриці зрілості сталого розвитку промислових підприємств і компаній, яка дозволяє трансформувати якісні характеристики екологічної, соціальної та управлінської відповідальності компанії-позичальника в кількісні показники, релевантні для включення до моделі оцінювання кредитоспроможності.

Удосконалено:

- методичний підхід до оцінювання кредитоспроможності компанії-позичальника, який, на відміну від наявних, передбачає інтеграцію ESG-показника до фінансової моделі оцінювання шляхом формування комплексного показника CPI, що поєднує фінансовий інтегральний показник Z і нефінансовий ESG-показник з урахуванням їхнього вагового значення;

- організаційну модель взаємодії структурних підрозділів комерційного банку в процесі кредитування промислових підприємств і компаній, яка, на відміну від сучасних підходів, передбачає узгодження дій підрозділів у межах єдиного організаційного простору, скорочення часових витрат, підвищення якості кредитної заявки та формування синергетичного ефекту.

Набули подальшого розвитку:

- теоретичний підхід до розмежування понять «управління банківською діяльністю», «управління діяльністю банку» та «банківський менеджмент», що конкретизує зміст управління діяльністю банку та визначає його роль у формуванні й реалізації стратегії розвитку банку;

- теоретичне обґрунтування принципів управління діяльністю комерційного банку в процесі кредитування промислових підприємств і компаній, яке, на відміну від наявних, розширено шляхом включення принципу «сталість», що базується на інтеграції ESG-стратегії в систему стратегічного управління комерційним банком;

- теоретико-методичне положення щодо стратегічного управління діяльністю комерційного банку, яке доповнено ESG-орієнтирами на етапах від загального бачення стратегії розвитку банку до контролю за її виконанням;

- методичний підхід до оцінювання впливу ESG-концепції на прибутковість комерційного банку, який, на відміну від наявних, передбачає включення ESG-показника до розрахунку кредитоспроможності компанії-позичальника та подальше відображення його впливу на якість активів і фінансову результативність банку через коефіцієнти рентабельності активів і власного капіталу з урахуванням нефінансових показників, що дозволяє простежити взаємозв'язок між урахуванням ESG-ризиків у кредитному процесі, зниженням імовірності погіршення якості кредитного портфеля та формуванням кінцевого ефекту прибутковості банківської установи;

- теоретико-методичне положення щодо формування синергетичного ефекту в управлінні діяльністю комерційного банку, яке, на відміну від сучасних підходів, розглядає синергію як результат цілеспрямованої взаємодії всіх підрозділів, дотичних до кредитування, у межах єдиного організаційного простору, що забезпечує формування синергетичного ефекту та досягнення вищого результату діяльності банку.

1.5. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

У наукових фахових виданнях України:

1. Варава Л.М., Барадакова С.І. Кредитування підприємств та компаній банками в період економічної кризи. *Інтернаука. Економічні науки*. 2024. №2. С. 52-59.

2. Варава Л.М., Барадакова С.І. Дослідження ESG-концепції та її вплив на кредитування малого та середнього бізнесу. *Інтернаука. Економічні науки*. 2025. №6. С.46-56.

3. Варава Л.М., Барадакова С.І. Стратегічне управління діяльністю комерційного банку у контексті впровадження ESG-концепції. *Інвестиції: практика та досвід*. 2026. № 9. С. 191-197.

В інших наукових виданнях:

4. Варава Л.М., Барадакова С.І. Порівняльна оцінка застосування термінології в процесі управління банком. *Підприємство та управління розвитком соціально-економічних систем*:

електронний науково-практичний журнал. Запоріжжя, 80–91.

У працях, опублікованих у співавторстві, особисто здобувачеві належить: [1] – визначення особливостей кредитування підприємств банківськими установами в умовах економічної кризи та обґрунтування підходів до мінімізації ризиків у процесі банківського фінансування; [2] – дослідження сутності ESG-концепції та формалізація її впливу на процеси кредитування, зокрема визначення критеріїв сталого розвитку для суб'єктів малого та середнього бізнесу; [3] – розробка напрямів вдосконалення стратегічного управління діяльністю комерційного банку на засадах системної інтеграції ESG-критеріїв у його бізнес-модель; [4] – здійснення порівняльної оцінки термінології в процесі управління банком та визначення спільних й відмінних ознак окремих термінів, а також обґрунтування необхідності їхнього змістового розмежування в управлінні діяльністю банківською установою.

1.6. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

1. Барадакова С.І. Розвиток кредитування промислових підприємств і компаній в банках України. *Фінансово-економічні проблеми розвитку суб'єктів господарювання в період становлення інноваційної економіки*: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кривий Ріг, жовтень 2022 р. Кривий Ріг, 2022. С. 32-34.

2. Варава Л.М., Барадакова С.І. Development of the banking management system in Ukraine by crediting industrial enterprises and companies under the state of war conditions. *Економіка та менеджмент сучасних організацій: проблеми теорії та практики*: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Кривий Ріг, листопад-грудень 2022 р. Кривий Ріг, 2022. С. 106-108.

3. Варава Л.М., Барадакова С.І. Цифрова трансформація в менеджменті банків: виклики та перспективи. *Економіка та менеджмент сучасних організацій: проблеми теорії та практики*: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Кривий Ріг, квітень 2023 р. Кривий Ріг, 2023. С. 74-76.

4. Варава Л.М., Барадакова С.І. Роль синергії в управлінні банком. *Економіка та менеджмент сучасних організацій: проблеми теорії та практики*: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Кривий Ріг, травень 2024 р. Кривий Ріг, 2024. С. 94-97.

5. Варава Л.М., Барадакова С.І. Ризики кредитування у період цифрової трансформації банків. *Розвиток промисловості та суспільства*: матеріали Міжнародної науково-технічної конференції за напрямом «Економіка та управління промисловим сектором у період цифрової трансформації бізнесу, суспільства та держави», м. Кривий Ріг, травень 2024 р. Кривий Ріг, 2024. С. 195.

6. Варава Л.М., Барадакова С.І. Вплив ESG-ризиків на фінансування підприємств. *Розвиток промисловості та суспільства*: матеріали Міжнародної науково-технічної конференції, м. Кривий Ріг, травень 2025 р. Кривий Ріг, 2025. С. 285.

1.7. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Матеріали та результати дослідження впроваджено у навчальному процесі Криворізького національного університету під час розроблення робочих програм, науково-методичного забезпечення та викладання дисциплін на кафедрі менеджменту і адміністрування: «Стратегічний аналіз» (довідка № 01/10-02/26 від 08.06.2026 р.) у процесі підготовки магістрів спеціальності 073 Менеджмент; «Лідерство та управління організаційною культурою» (довідка № 01/10-01/26 від 27.05.2026 р.) у процесі підготовки аспірантів спеціальності 073 Менеджмент.

1.8. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані

Отримані наукові результати дослідження прийнято до впровадження в практичну діяльність АТ «Правекс Банк» – довідка № б/н від 11.06.2026 р., які знайшли своє відображення в Методиці оцінки кредитоспроможності компанії-позичальника з урахуванням ESG-компонентів та організаційної моделі оптимізації часового ресурсу при взаємодії підрозділів в процесі

кредитування підприємств і компаній та ТОВ «Віта Медікал» – довідка № 27 від 20.03.2026р., які знайшли своє відображення в удосконаленні ESG-стратегії та підготовки ESG-звітності з інтеграцією ESG-компонентів, їх чинників та аспектів згідно критеріїв матриці зрілості сталого розвитку промислових підприємств і компаній. Результати роботи визначено корисними для подальших досліджень у сфері банківського менеджменту та кредитної аналітики, а також слугувати відправною точкою для розробки прикладних інструментів оцінки кредитоспроможності позичальників, що підтверджується довідкою Національного банку України № 30-0008/53206 від 09.06.2026 р.

Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація за структурою, мовою і стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

2. З урахуванням зазначеного, на засіданні кафедри менеджменту і адміністрування ухвалили:

2.1. Дисертація Барадакової Світлани Іванівни «Управління діяльністю комерційних банків в процесі кредитування промислових підприємств і компаній» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання, що полягає в теоретичному обґрунтуванні й розробленні методичних підходів і практичних рекомендацій з удосконалення оцінювання кредитоспроможності промислових підприємств і компаній з урахуванням ESG-компонентів.

2.2. У 10 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них 3 статті у наукових фахових виданнях України, які входять до міжнародних наукометричних баз.

2.3. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

2.4. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Барадакової С.І. дисертація «Управління діяльністю комерційних банків в процесі кредитування промислових підприємств і компаній» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

За затвердження висновку проголосували:

за	– (шість)
проти	– (немає)
утримались	– (немає)

Головуючий на засіданні кафедри,
професор кафедри менеджменту і адміністрування,
д.е.н., професор

«12» червня 2026 р.

